

Nr 13

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1971/72 till studiesociala åtgärder m. m., jämte motion.

DRIFTBUDGETEN

ATTONDE HUVUDTITELN

Studiesociala åtgärder

1. Centrala studiehjälpnämnden m. m. med flera anslag

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1971: 1, bilaga 10, under punkten H 1—H 5 (s. 401—406) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1971/72 anvisar

- 1) till *Centrala studiehjälpnämnden m. m.* ett förslagsanslag av 7 507 000 kr.,
- 2) till *Studiebidrag m. m.* ett förslagsanslag av 596 000 000 kr.,
- 3) till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.,
- 4) till *Ersättning till postverket och riksbanken för deras bestyr med studiesocialt stöd* ett förslagsanslag av 987 000 kr.,
- 5) till *Bidrag till avlönanade av föreståndare vid elevhem vid gymnasieskolor m. m.* ett förslagsanslag av 140 000 kr.

2. Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande

Kungl. Maj:t har under punkten H 6 (s. 407) föreslagit riksdagen att till Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande för budgetåret 1971/72 anvisa ett förslagsanslag av 1 330 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat motionen 1971: 730 av herr *Wikström m. fl.* vari hemställts »att riksdagen beslutar att statsbidrag till sjuk- och hälsovård för studerande skall utgå med 14 kronor per studerande intill ett antal av 10 000 och med 7 kronor för varje ytterligare studerande, att riksdagen under åttonde huvudtiteln H 6. Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande anvisar ett förslagsanslag om 1 455 000 kronor, ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med

125 000 kronor förhöjt bidrag, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att frågan om det framtida huvudmannaskapet för studerandehälsovården och för motionsverksamheten för studerande blir föremål för utredning, samt att riksdagen i avvaktan på utredningen bemyndigar Kungl. Maj:t att efter särskild prövning utbetala statsbidrag till sjuk- och hälsovård för studerande även till annan huvudman för denna än kårortsnämnd».

Utskottet

Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande utgår f. n. till respektive kårortsnämnd med 11 kr. per studerande och år intill ett antal av 10 000 studerande och med 6 kr. för varje ytterligare studerande. Förstnämnda belopp höjdes av fjolårets riksdag från 10 kr. till 11 kr. I propositionen föreslås ytterligare höjning av båda beloppen, nämligen till 12 kr. respektive 7 kr.

I motionen anses den föreslagna höjningen av beloppet för studerandental under 10 000 vara för liten. Motionärerna gör gällande att enligt den proposition, vars förslag ligger till grund för ifrågavarande anslag (prop. 1967: 48), skulle staten och de studerande dela på kostnaderna för studerandehälsovården. Enligt motionärerna betalar de studerande nu i realiteten mer än sin andel, varför nyssnämnda belopp föreslås höjt till 14 kr.

Vad motionärerna anfört i fråga om fördelning av kostnaderna för studerandehälsovården ger utskottet anledning att erinra om vad föredragande statsrådet — i överensstämmelse med departementschefsuttalanden i ovannämnda proposition — anförde under denna anslagspunkt i fjolårets statsverksproposition. Statsrådet framhöll att statens bidrag till studerandehälsovården utgör ett på schablonmässiga grunder beräknat anslag till en verksamhet för vilken studerandeorganisationerna själva får avgöra dimensioneringen av de i organisationen ingående komponenterna. Utskottet konstaterar vidare, att de ytterligare förbättringar av statsbidraget till denna verksamhet, som nu föreslås, medför ett ökat medelsbehov av 147 000 kr. Med hänsyn till det anförda avstyrker utskottet motionsyrkandena om ytterligare bidrags- och anslagshöjning. Utskottet biträder alltså Kungl. Maj:ts förslag.

Huvudmannaskapet för studerandehälsovården åvilar f. n. vederbörande studentkår genom dess kårortsnämnd.

Motionsyrkandet om utredning rörande det framtida huvudmannaskapet aktualiseras enligt motionärerna av de sedan någon tid pågående diskussionerna om avskaffande av det obligatoriska medlemskapet i studentkår.

Utskottet vill först framhålla att statsrådet Moberg i juli förra året tillkallat en sakkunnig med uppgift bl. a. att kartlägga studentkårernas

nuvarande verksamhet och analysera frågan i vad mån det obligatoriska medlemskapet är en förutsättning för skilda delar av denna verksamhet. Syftet med utredningen är enligt direktiven att få fram de sakuppgifter som behövs för en kommande diskussion om det obligatoriska medlemskapet.

Av utredningsdirektiven följer enligt utskottets mening direkt att en av utredningens uppgifter blir att granska kårortsnämndernas funktioner och lägga fram uppgifter härom som underlag för överväganden rörande det framtida huvudmannaskapet för studerandehälsovården. Denna fråga har dessutom direkt berörts i en till Kungl. Maj:t nyligen gjord framställning från studentkårerna i Karlstad, Umeå och Uppsala. I framställningen har yrkats bl. a. att huvudmannaskapet för studerandehälsovården överförs på landsting fr. o. m. budgetåret 1972/73. Framställningen har utsänts på remiss.

Av det anförda framgår att frågan om huvudmannaskapet för studerandehälsovården redan är föremål för överväganden i skilda sammanhang. Med hänsyn härtill anser utskottet inte erforderligt med något riksdagens initiativ i anledning av motionsyrkandet, och utskottet avstyrker följaktligen detsamma.

Enligt vad utskottet inhämtat blir en avveckling av kårortsnämnderna inte aktuell under det kommande budgetåret. Något bemyndigande för Kungl. Maj:t att utbetala statsbidrag för studerandehälsovård till annat organ än kårortsnämnd behövs därför inte. Utskottet avstyrker således motionen även i denna del.

Utskottet hemställer

- A. att riksdagen avslår motionen 1971: 730 såvitt gäller yrkandet om höjning av bidragsbeloppet för studerandecantal under 10 000;
- B. att riksdagen, med avslag på motionen 1971: 730 i motsvarande del, till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1971/72 anvisar ett förslagsanslag av 1 330 000 kr.;
- C. att motionen 1971: 730 i de delar, som ej omfattas av vad utskottet hemställt under A och B, inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

KAPITALBUDGETEN

STATENS UTLÄNINGSFONDER

3. Allmänna studielånefonden

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts under punkten IV:5 (s. 441—442) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Allmänna studielånefonden* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 113 000 000 kr.

4. Studiemedelsfonden

Enligt vad utskottet inhämtat har Kungl. Maj:ts anslagsberäkning under förevarande punkt skett på grundval av ett basbelopp, som är 100 kr. lägre än det som gäller för mars månad 1971. Utskottet, som förutsätter att Kungl. Maj:t överväger att i senare proposition angående utgifter på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1971/72 föreslå en härav betingad uppräknig av anslaget, tillstyrker Kungl. Maj:ts under punkten IV:6 (s. 442—443) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Studiemedelsfonden* för budgetåret 1971/72 anvisar ett investeringsanslag av 790 000 000 kr.

Stockholm den 23 mars 1971

På socialförsäkringsutskottets vägnar

ERIC CARLSSON

Närvarande: herrar Carlsson i Vikmanshyttan (c), Lundberg (s), Jonsson i Mora (fp), Fredriksson (s), Ringaby (m), fröken Sandell (s), herrar Magnusson i Nennesholm (c)*, Karlsson i Ronneby (s), fru Håvik (s), herrar Björck i Nässjö (m), Nordberg (s), fröken Pehrsson (c), herrar Marcusson (s), Jonsson i Alingsås (fp) och Olsson i Stockholm (vpk).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Särskilt yttrande

vid *punkten 2* (Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande) av herrar *Jonsson* i Mora (fp), *Magnusson* i Nennesholm (c), fröken *Pehrsson* (c) och *Jonsson* i Alingsås (fp), som anförde:

»Vi anser att det i motionen 1971: 730 anförts goda skäl för en större förbättring av statsbidraget till de studerandes hälso- och sjuk-

vård än som föreslagits i propositionen. Studerandehälsovården med dess speciella inriktning på särskilda vårdinsatser för de psykiska och psyko-somatiska sjukdomstillstånd, som betingas av den för många både främmande och pressande studiemiljön, är enligt vår mening att betrakta som en väsentlig del av de studiesociala stödåtgärderna, vars syfte är att i ekonomiskt och socialt hänseende skapa så långt möjligt likvärdiga studieförutsättningar för universitets- och högskolestuderande. För att möta det stora och växande behovet av dessa särskilda vårdinsatser krävs uppenbarligen en förstärkning av de ekonomiska resurserna för studerandehälsovården. Med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge anser vi det dock inte möjligt att nu tillgodose dessa krav med det f. n. gällande bidragssystemet. Det är tänkbart att problemet på sikt kan lösas genom en ändring av huvudmannskapet för studerandehälsovården, en fråga som f. ö. nyligen aktualiserats i en framställning från studenthåll till Kungl. Maj:t. I avvaktan på resultatet av de kommande övervägandena rörande frågan om huvudmannskapet och med hänsyn till de bidragshöjningar, som föreslås i propositionen, har vi — trots att vi i princip delar motionärernas uppfattning — inte velat motsätta oss ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag.»

